ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΛΑΤΩΝΙΚΩΝ & ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ
451 10 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ.: 2651-0-95650 - FAX: 2651-0-95801
E-mail: chtezas@cc.uoi.gr

Διευθυντής: Καθηγητής Χρίστος Α. Τέζας

Ιωάννινα, 28-5-2006

Ο ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ κ. ΚΩΣΤΑΣ Ε. ΜΠΕΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Κυρίες και Κύριοι,

Κατόπιν πρωτοβουλίας και αγαστής συνεργασίας του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του ΤΕΙ Σερρών, του Δήμου Αχινού και του Δικηγορικού Συλλόγου Σερρών, έχουμε την τιμή να καλωσορίσουμε σήμερα στην πόλη μας με ιδιαίτερη χαρά τον διαπρεπή Καθηγητή Πολιτικής Δικονομίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ομότιμο πια, κύριο Κώστα Μπέη.

Παρ' όλο που πολλοί από το εκλεκτό αποψινό ακροατήριο γνωρίζουν καλύτερα από μένα τον Καθηγητή Κώστα Μπέη και το έργο του και παρ' όλο που αυτός δεν θα ήθελε να γίνεται λόγος για το άτομό του, θεωρώ υποχρέωσή μου να πω λίγα λόγια.

Ο Κώστας Μπέης γεννήθηκε το 1933 στην Αθήνα, μεγάλωσε όμως στη Χαλκίδα, τόπο καταγωγής των γονέων του, στη Σύρο και στη Σάμο, όπου υπηρέτησε ο πατέρας του ως εισαγγελέας και όπου τελείωσε τα εγκύκλια μαθήματα. Το 1951 πέτυχε στη Νομική Σχολή Αθηνών και αμέσως μετά το πτυχίο συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στο Μόναχο.

Από το 1961 ασχολείται με τη νομική επιστήμη· η πανεπιστημιακή

του σταδιοδρομία βέβαια ουσιαστικά άρχισε το 1966, όταν αναγορεύθηκε αριστούχος διδάκτωρ της Νομικής. Δύο χρόνια αργότερα, το 1968, έγινε υφηγητής, το 1975 έκτακτος καθηγητής και το 1982 τακτικός καθηγητής Πολιτικής Δικονομίας στην έδρα την οποία ελάμπρυναν διαπρεπείς καθηγητές της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπως ο Βασίλειος Οικονομίδης, ο Γεώργιος Ράμμος και ο Γεώργιος Μητσόπουλος.

Με την ιδιότητα του πανεπιστημιακού δασκάλου δίδαξε και δεν έπαψε να διδάσκει και σ' άλλα πανεπιστήμια, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει συμμετάσχει ως προσκεκλημένος εισηγητής και έχει οργανώσει και ο ίδιος πλήθος εθνικών και διεθνών συνεδρίων, κυρίως για την επιστήμη του δικαίου, αλλά και για τη φιλοσοφία.

Ο Καθηγητής Κώστας Μπέης είναι από τους πολυγραφότατους καθηγητές των ελληνικών -και όχι μόνο- Πανεπιστημίων. Το συγγραφικό του έργο είναι πολυσχιδές. Αρχίζει από τη νομική επιστήμη, έργο για το οποίο δεν είμαι ο αρμοδιότερος να μιλήσω.

Δεν έμεινε όμως αδιάφορος απέναντι στα προβλήματα της κοινωνίας και της τρέχουσας πολιτικής πρακτικής, όπως αυτό καθίσταται σαφές από την ανά δεκαπενθήμερο αρθρογραφία του στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» συνεχώς από το 1976 έως σήμερα.

Φύση λογοτεχνική ο Κώστας Μπέης έχει συγγράψει και αρκετά λογοτεχνικά βιβλία καθώς και ποιητικά έργα. Παράλληλα με τη θεραπεία της νομικής επιστήμης, το κύριο έργο του, ο Κώστας Μπέης από πολύ μικρός ένιωθε έντονο ενδιαφέρον για φιλοσοφικά θέματα, αφού σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών διάβασε για πρώτη φορά τον διάλογο του Πλάτωνα *Γοργίας.*

Το ενδιαφέρον αυτό για τη φιλοσοφία ποτέ δεν τον εγκατέλειψε· έγινε μάλιστα εντονότερο κατά τη μελέτη του δικαίου. Τα ερωτήματα δε και οι προβληματισμοί για τη φύση του δικαίου που τον βασάνιζαν θέλησε να διατυπωθούν με μία συστηματικότερη μορφή. Έτσι, ενώ ήταν καταξιωμένος Καθηγητής της Νομικής Σχολής και είχε ήδη καταλάβει σημαντικότατες θέσεις στο δημόσιο βίο, σε ηλικία ακριβώς εξήντα χρονών, το 1993, πράγμα σπανιότατο, διεθνώς, ανέλαβε να εκπονήσει διδακτορική διατριβή στον Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, αποδεχόμενος εκουσίως τους σχετικούς όρους, δηλαδή την εποπτεία καθηγητών της φιλοσοφίας. Η

προσπάθεια αυτή που έγινε με ιδιαίτερο ζήλο, γιατί τον ξανάφερε στην παλαιά του αγάπη, την αγάπη για τη φιλοσοφία, οδήγησε την άνοιξη του 1997 σε μία ογκώδη διδακτορική διατριβή αποτελούμενη από 523 σελίδες μεγάλου μεγέθους με τίτλο: *Το πρόβλημα του δικαίου και των ηθικών αξιών*, και υπότιτλο: *Η περιπέτεια του ανθρώπου ανάμεσα στο καλό και στο κακό* (Αθήνα 1997). Το βιβλίο μεταφράστηκε και στα Γαλλικά.

Ο καθηγητής Κώστας Μπέης, μελετώντας επί σαράντα πέντε ολόκληρα χρόνια το δίκαιο έκρινε ότι η μελέτη του δικαίου και, όπως ο ίδιος γράφει (1997), «οι εύλογοι προβληματισμοί ενός δικονομολόγου θα έμεναν μετέωροι και ανολοκλήρωτοι, αν δεν προχωρούσαν στο λογικώς επόμενο ερώτημα για τις «σχέσεις του δικαίου με τους κανόνες της ηθικής». Και ως προς αυτό το θέμα η συμβολή του Καθηγητή Κώστα Μπέη είναι σημαντική. Ενώ δηλαδή συνήθως υποστηρίζεται στην «ηπειρωτική ευρωπαϊκή νομική σκέψη» σαφής διάκριση δικαίου και ηθικής, ο Κώστας Μπέης είδε στενή σχέση μεταξύ αυτών και θα μπορούσε ίσως να ισχυριστεί κανείς ότι απέβλεψε σε μια «δικαιοποίηση της ηθικής» (Γ. Κασιμάτης, 1998: 157-162).

Ο κ. Μπέης είναι συγγραφέας και άλλων φιλοσοφικών βιβλίων, όπως θα δούμε στη συνέχεια, και πρόσφατα (2007) ενός περισπούδαστου και ογκώδους έργου, αποτελούμενου από 780 σελίδες με τίτλο: *Η θεωρία για τον Λόγο.* Έχει συγγράψει επίσης πολλά άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά ή συλλογικούς τόμους. Στο ιδρυθέν από τον ίδιο το 1993 Κέντρο Δικανικών Μελετών, εκτός των άλλων σεμιναρίων, κάθε Τετάρτη διοργανώνεται ένα σεμινάριο-συμπόσιο φιλοσοφικού περιεχομένου.

Η ελληνική Πολιτεία εκτιμώντας τις γνώσεις αλλά και το ήθος του Κώστα Μπέη του ανέθεσε υπεύθυνες θέσεις, ο δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας του απένειμε ιδιοχείρως το παράσημο του Ταξιάρχη του Φοίνικα για τη συμβολή του στην προαγωγή της επιστήμης του δικαίου, για το έργο του αναφορικά με τη δίκη του Σωκράτη, καθώς και για την αρθρογραφία του στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία».

Από την Ευρώπη έως την Ιαπωνία έχει τιμηθεί επανειλημμένα και διαφοροτρόπως· αναφέρω μόνο ένα, αλλά ασφαλώς όχι το σημαντικότερο, το βραβείο Ipektsi για την ελληνοτουρκική φιλία.

Η ελληνική και διεθνής επιστημονική κοινότητα από τη Δύση και την Ανατολή αναγνωρίζοντας την προσφορά του Κώστα Μπέη στην Επιστήμη

αφιέρωσε σ' αυτόν *Τιμητικόν τόμον του Κώστα Ε. Μπέη ως αίνον (έπαινον) της αττικής διαλεκτικής*, αποτελούμενον, πράγμα πρωτοφανές ή σπανιότατο, από 4669 σελίδες και από εργασίες ερευνητών που θεραπεύουν διάφορες επιστήμες.

Το συγγραφικό του έργο, τις τιμές και διακρίσεις που γνώρισε, αλλά και τον τρόπο ζωής του ο Κώστας Μπέης δεν παραλείπει ν'αποδίδει στη σύντροφο της ζωής του Irgmand, «τον πιο δύσκολο αναγνώστη του, ιδίως δε τον πιο ανυποχώρητο κριτή», όπως ο ίδιος χαρακτηριστικά γράφει.

Το 2005 (28 και 29 Οκτωβρίου) ο Κώστας Μπέης χειροτονήθηκε διάκονος και την επόμενη ημέρα ιερέας από τον Μητροπολίτη Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ.κ. Μελέτιο. Η ενορία του είναι το χωριό Κορυφούλα Πρεβέζης, όπου λειτουργεί μία φορά το μήνα.

Άφησα τελευταίο ένα βιβλίο του Κώστα Μπέη -χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι και το τελευταίο βιβλίο του- γιατί, όπως είπαμε, τον περασμένο χρόνο κυκλοφόρησε το περισπούδαστο έργο του ***Η θεωρία για τον Λόγο.*** Το βιβλίο λοιπόν που άφησα τελευταίο αφορά τον Σωκράτη. Αυτό το βιβλίο υπήρξε ένας από τους κυριότερους λόγους της συνάντησής μας και της φιλίας μας. Είχε βέβαια προηγηθεί της συνάντησής μας μια γενναία δωρεά βιβλίων του Κώστα Μπέη στο ***Κέντρο Πλατωνικών και Αριστοτελικών Μελετών,*** το οποίο έχω την τιμή να διευθύνω.

Ο συνδυασμός νομικής επιστήμης, και μάλιστα δικονομίας, λογοτεχνικής ικανότητας, και μάλιστα και ποιητικής, φιλοσοφικής παιδείας, αγάπης και εξοικείωσης με τη μουσική (που κατά τον Πλάτωνα [*Φαίδ.* 61a] αποτελεί κατηγόρημα της φιλοσοφίας) μαζί με γενικότερες πνευματικές ανησυχίες, όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης γνώμης, όλα αυτά μαζί οδήγησαν το 2001 τον Κώστα Μπέη στη συγγραφή μιας «Φιλοσοφικής τραγωδίας» για τη «δίκη και τη θανάτωση του Σωκράτη».

Ο Σωκράτης κατά τον Κώστα Μπέη (και σ' αυτό έχει επηρεαστεί εκτός των άλλων και από τον Hegel) αποτελεί «την προσωποποίηση της ηρωικής φιλοσοφίας». Αυτή η «Φιλοσοφική τραγωδία» για τη δίκη και θανάτωση του Σωκράτη αποτέλεσε ένα DVD· τον Σωκράτη υποδύεται ο Λυκούργος Καλλέργης. Το DVD γυρίστηκε στους τόπους της ζωής, της δίκης και θανάτωσης του Σωκράτη. Είναι το πρώτο DVD που θα προβληθεί. Θ' ακολουθήσει ένα άλλο DVD με αποσπάσματα από το Ορατόριο ***Ίωρα***

απιέναι του Γιάννη Μπουφίδη σε στίχους Κώστα Μπέη. Τους στίχους δηλαδή από τη φιλοσοφική τραγωδία ***Ώρα απιέναι*** αλλά και μερικά πεζά χωρία μελοποίησε ο διακεκριμένος -αείμνηστος πια- συνθέτης Γιάννης Μπουφίδης και αποτελέστηκε το ομώνυμο Ορατόριο. Αποσπάσματα από αυτό το Ορατόριο θ' ακουστούν στη συνέχεια, κατά την αποψινή μας εκδήλωση.

Ο Κώστας Μπέης την πλήρη ενημέρωση του αναγνώστη ή ακροατή - κατά περίπτωση- τη θεωρεί αναγκαία προϋπόθεση, γι' αυτό άλλωστε από την ***Φιλοσοφική τραγωδία*** προηγείται στο προαναφερθέν βιβλίο του για τον Σωκράτη μία «Εισαγωγή» από 273 σελίδες, «Εισαγωγή» που αποτελεί ένα ξεχωριστό βιβλίο, μία μονογραφία για τον Σωκράτη. Κι αν κάποιος έχει κάποιες διαφωνίες - πράγμα σύνηθες για κάθε βιβλίο σχετικό με τον Σωκράτη - δεν μπορεί να μην αναγνωρίσει ότι η «Εισαγωγή» είναι άκρως διαφωτιστική για τη ***Φιλοσοφική τραγωδία***. Το βιβλίο του Κώστα Μπέη για τον Σωκράτη μεταφράστηκε στα Γερμανικά, Αγγλικά, Γαλλικά και στα Ιαπωνικά.

Μετά τα δύο DVD και έχοντας πια περισσότερα στοιχεία, θα κάνουμε δημόσια συζήτηση, ένα είδος διαλόγου, σαν τους πολλούς διαλόγους που έκανε κάθε μέρα ο Σωκράτης με όποιον συναντούσε, Αθηναίο ή ξένο. Ο Κώστας Μπέης επιθυμεί πολύ η δημόσια συζήτηση να κρατήσει όσο γίνεται περισσότερο, όσο κρατούσαν οι πλατωνικοί διάλογοι όπως το ***Συμπόσιο*** και η ***Πολιτεία***, όλη τη νύχτα. Κι όταν φέξει η μέρα - ***ήδη δέ ημέρας γιγνομένης,***- αφού νίψουμε τα χέρια και το πρόσωπό μας και προσευχηθούμε- ***απονιψάμενοι,*** **και** ***ευξάμενοι,***- όπως έκανε ο Σωκράτης, να συνεχίσουμε το έργο μας, σε μια προσπάθεια, αν είναι δυνατό, ανάλογη μ' εκείνη του Σωκράτη: η φιλοσοφική μας έρευνα, η εργασία μας γενικά ν' αποτελεί ταυτόχρονα και υπηρεσία στην πόλη και την κοινωνία.

Σας ευχαριστώ.

Παρακαλώ να γίνει προβολή των δύο DVD.